

Ympäristöministeri Krista Mikkonen

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Metsähallitus
Pääjohtaja Pentti Hyttinen
Luonnonsuojelujohtaja Timo Tanninen

VETOOMUS

Suomussalmella sijaitsevan Vienan reitin suojelu

Vienan reitti on Suomen ja Venäjän rajalla kulkeva muinainen kauppareitti, joka Suomen puolella sijoittuu Suomussalmen kunnan alueelle. Polku on kulttuurihistoriallisesti erittäin arvokas ja sitä ja siihen liittyviä vesireittejä pitkin on kuljettu Suomen puolelta Vienan Karjalaan ja Vienanmerelle. Kauppamiesten lisäksi reittiä pitkin ovat kulkeneet Vienan puolelle myös runonkerääjät, kuten Elias Lönnrot kootessaan Kalevalaa. Reitin historiaa ovat viimeisten vuosikymmenien aika tutkineet mm. Heikki Rytkölä, 2006 ja Jouni Toivanen 2009.

Vienan reitti sijaitsee suurelta osin valtionmailla. Sen säilymistä uhkaavat Suomen puolella muun muassa metsänhakuut, jotka eivät ole säilyttäneet Vienan reitin ympäristöä ja näin polku on menettänyt autenttisuuttaan. Vienan reittiä voi verrata museotiehen: ympäröivien alueiden katoaminen voi säilyttää tien, mutta vetovoimansa se menettää.

Reitin varrella olevat kulttuurimaisematkaan eivät ole säästyneet alkuperäisinä. Ne eivät ole kärsineet ihmistoiminnasta, vaan lähinnä sen puutteesta. Kulttuuriympäristö rapistuu, jos sitä ei hoideta. Useat maanomistajat ovatkin alkaneet omatoimisesti huolehtia kulttuuriympäristöstä hoitamalla kylämaisemia, perinnebiotooppeja Vienan reitin varrella ja historiallisilla merkkipaikoilla. He ovat myös kunnostaneet alueen perinnerakennuksia, opasteita ja rakenteita talkootyönä. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus onkin 23.11.2017 myöntänyt osalle aktiivisimmista maanomistajista **Vuoden maisemateko -tunnustuksen**.

Vienan reitin maassamme ainutlaatuisten kulttuuri- ja maisema-arvojen turvaamiseksi on vedottu vuosien mittaan mm. Metsähallitukseen. Kalevalaseura on 1.12.2014 tehnyt vetoomuksen Vienanreitin ja kulttuuriperinnön suojelun puolesta 11.12.2014. Suomen luonnonsuojeluliitto, Kainuun luonnonsuojelupiiri ja Luontoliitto ovat 13.12.2016 tehneet vetoomuksen Vienan reitin turvaamisesta osana Suomen satavuotisjuhlallisuuksia. Tämä on siis järjestyksessään jo neljäs vetoomus tämän maassamme arvokkaan muinaismuisto- ja kulttuurikohteen suojelun puolesta.

Reitin varrella ei ole enää paljon luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia osuuksia. Valtionmaalla olevalla noin 20 kilometrin osuudella on hakkaamattoman metsän sisässä kulkevia reittiosuuksia enää vain korkeintaan 2,5 kilometrin verran. Näissäkin kohdissa toistaiseksi säästynyt reittiä ympäröivä metsä on useimmiten reilusti alle sadan metrin levyinen kaistale. Arvokkaimmat yksittäiset vielä hakkaamattomat kohteet valtion maalla ovat Rautiaisen myllyn ympäristö, Hyrynhiikka, Saunakangas, Jumalanhyväaho,

Syntisenkangas ja Pulkkisenautio. Yksityismailla on myös joitakin vastaavanlaisia kohteita mm. Vängänvaarassa ja Hyrynsärkkien alueella.

Tämän vetoomuksen allekirjoittaneet tahot toivovat, että valtio ryhtyisi pikaisesti toimenpiteisiin Vienan reitin luonto- ja kulttuuriympäristön turvaamiseksi. Reitin merkittävien arvojen säilyttäminen edellyttää käytännön toimenpiteitä, joita ovat ennen kaikkea arvokkaiden luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten luonto- ja metsäkohteiden säätäminen hakkuilta. Koska reitin käytön historia ulottuu jo 1500-luvulle, olisi toivottavaa, että reitin varrella olisi nähtävissä ja koettavissa jossakin määrin myös alkuperäistä tai sen kaltaista luonnonmetsää. Reitin varrella on lisäksi useita kohteita, joiden ennallistamisella voitaisiin kehittää ennen kaikkea reitin maisemallisia arvoja. Vienan reitin kulttuuriarvojen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi tulisi lisäksi käynnistää erillisenä hankkeena hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen.

Me allekirjoittaneet esitämme maa- ja metsätalousministeriölle, ympäristöministeriölle sekä Metsähallitukselle, että Vienan reitti ja siihen oleellisesti liittyvät jäljellä olevat vanhat metsät suojellaan arvokkaana kulttuuri- ja luontokohteena, jolla on myös kansainvälistä merkitystä. Yksityismaiden arvokkaiden metsäkohteiden suojelu tulisi turvata osana METSO-ohjelmaa varaamalla siihen tarvittava rahoitus. Useat yksityiset maanomistajat olisivatkin valmiita suojelemaan reitin varrella olevia luonnonsuojelullisesti tai maisemallisesti arvokkaita kohteita, mutta toistaiseksi aloitteet eivät ole edenneet mm. rahoituksen niukkuuden vuoksi.

Vienan reitillä on kansallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen merkitys ja se sopii suojeluhankkeeksi erinomaisesti. Reitin säilyttämiseksi ja kehittämiseksi on olemassa laaja maakunnallinen tahto ja suunnitteilla on rajan ylittäviä hankkeita. Näillä toimenpiteillä valtio tulisi lisäksi edistämään Kainuun valtion metsienhakkuisiin liittyvän ”metsärauhan” syntymistä.

Kunnioittaen

Kainuussa 27.7.2019

Allekirjoittajien puolesta

Vesa Hyyryläinen, biologi
Ouluntie 238, 88350 Kivesjärvi
0405408830
vesahyyry5@gmail.com

Pentti Kinnunen, maanomistaja/rakennusmestari
Kuhmontie 406, 89600 Suomussalmi
0405250640
pentti.o.kinnunen@gmail.com

Vetoimuksen allkirjoittajat:

- Väinö Kinnunen, Kunniakansalainen/Patriarkka
- Tyyne Mikkonen, emäntä / maan.o.
- Juha Kinnunen, maan.o.
- Kirsti Kinnunen, emäntä
- Risto Vesterinen, linja-autonkuljettaja / maan.o.
- Heimo Kyllönen, maan.o.
- Eila Kyllönen, emäntä
- Janne Kyllönen, tietoliikenneins.
- Reijo Kinnunen, maan.o.
- Janne Autere, matkailuyrittäjä
- Väinö Kinnunen, maan.o.
- Alpo Kinnunen, maan.o. / maanv.
- Liisa Kinnunen, emäntä
- Taisto Heikkinen, maan.o. / metsuri
- Matti Syrjänen, toimiupseeri / maan.o.
- Kaarina Leinonen, opettaja / maan.o.
- Liisa Jakola / maan.o.
- Tapani Hiltunen, maan.o.
- Seppo Keränen, maan.o.
- Pentti Kinnunen, maan.o.
- Veikko Kinnunen, maan.o.
- Ritva Nuottila, maan.o.
- Pauli Heikkinen, maan.o.
- Irja Heikkinen, emäntä
- Juha Hankkila, toimittaja
- Jorma Seppänen / Ylä-Kainuun luonto
- Raija-Liisa Kianto (Ilmari Kiannon ainoa elossa oleva ja nuorin lapsi)

- Kiantoseura
- Turjanlinna Oy
- Vanha-Kurimo seura / Anna-Liisa Helttunen
- Jumikekosäätiö / Markku Nieminen
- Raatteen Portti Oy
/ Pirjo Kähkönen / Sami Pihlajamaa
- Raatteen petobongaus / Markku Matero
- Vienan-lomat / Kari Ollikainen
- Kalevala Experience / Tanja Pyykkönen
- Sabrina Logias, matkailuyrittäjä
- Sakari Mäkeläinen, kyläkauppias
- Jouko Manninen, kaupunginjohtaja, Kuusamo
- Taina Manninen, kirkkoherra, rovasti, Kuusamo
- Paavo Keränen, kehitysp. / Kainuun liitto
- Jukka Eskelinen, valok.
- Vesa Hyyryläinen, biologi / Kainuun luonto
- Merja Kyllönen, europarlamentaarikko
- Vesa Heikkinen, kunnanvaltuutettu
- Matti Mulari, kunnanvaltuutettu, maakuntavaltuuston pj.
- Lasse Lyytikäinen, Elias Lönnrot -seuran pj.
- Antti Majava, Mustarintasäätiön tj.
- Heikko Rytkölä, tutkija, filosofian tohtori
- Henriikka Tavi, vuoden runoilija 2017
- Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliiton pj.
- Pekka Huttu-Hiltunen, professori runonlaulu
- Antti Huttunen, johtava ylilääkäri Via-Kalevala
- Mari-Sanna Jarva, kansanedustaja ja Erja Helttunen, Suomussalmen kunnanvaltuuston pj.
ilmaisseet myötämielisen tukensa asialle